

המזור הבבליורפי

ת"ל

מבוא לביבליוגרפיה מסכמת של כתבי ד"ר יעקב לוי ז"ל

ליום הזכרון הששי
(נלב"ע י"א בשבט תשל"ז)

הרשימה הבאה של מאמכי מסמלת את השקפתי בנוגע למה שקוראים "תורה עם דרך ארץ". לא היה חלקי עם תלמידי החכמים שתורתם אומנותם, שהם יסוד האומה. הורי ורבותי ז"ל כיוונו את פעמי להשתתף – כפי יכלתי – ביישוב העולם בשטח המדע, כנאה וכיאה לבן "עם נבון וחכם". אכלתי חולין על טהרת הקודש של התורה שלמדתי בנעורי. במיוחד ראיתי את תפקידי להראות במאמרי שהמדע האמיתי אינו עומד בניגוד לתורה, אלא שקיים יחס גומלין ביניהם ואתגר חשוב לחכמות החיצוניות. עליהן גם להיות "רקחות וטבחות" להבנת התורה ולקיום מצוותיה. נושאים הגובלים עם התורה והמצוות מחד, ועם מדעי הטבע, וביחוד הרפואה, מאידך – הם חלק הארי שבמאמרי.

למלאכת קודש זו הדריכוני רבי ומורי הרב ד"ר עזריאל הכהן מונק זצ"ל, וכן – עוד בתקופת לימודי באוניברסיטה – החכם ד"ר מאיר כהן מפולדה זצ"ל. לנגד עיני עומדת גם דמותו של מו"ר הרב ד"ר חיים ביברפלד זצ"ל, אשר היה תלמיד חכם מובהק ורופא גם יחד וגילם באישיותו את המדען התורתי.

מבוא לביבליוגרפיה של כתביו, ירושלים תשכ"ט

בדברים אלו מסר לנו ד"ר יעקב לוי ז"ל את תמצית דרכו ואמונתו בחיבור עבודותיו הרבות, דרכו של חניך מובהק לשיטת גדולי ורכני אשכנז בדורות הקודמים, שיטה הנקראת בפי כל "תורה עם דרך ארץ".

מטרתם של חלק גדול ממאמריו היתה להביא לידי שיתוף פעולה פורה ומועיל בין פוסקי ההלכה והרופאים, למען בירור אותן ההלכות שעל הרופא להתחשב בהן בעבודתו. וכן הוא נהג בעבודתו היום-יומית כרופא ילדים, מקודם בברלין וכ-35 שנה בירושלים עיה"ק. אחרי שבירר את הנתונים הרפואיים פנה אל רבני העיר בשאלותיו

הלכה למעשה. ויחס זה היה דו־צדדי. גם הרב ד"ר עזריאל מונק זצ"ל, רבה של קהילת "עדת ישראל" בברלין, ושאר רבני העיר, וגם גדולי ורבני ירושלים עיה"ק פנו אליו והפנו אליו בבירורים רפואיים כבסיס לפסיקתם ההלכתית במקרים הטעונים בבירורים כאלה.

את עבודותיו הגיש עובר לפרסומן לבקורת תורתית מצד חכמי ההלכה, במידה ועבודה זו נגעה באיזו נקודה בשאלה הלכתית או בדעת תורה, כי רק אחרי אישורם של חכמי התורה הוא ראה לעצמו היתר וערך בפרסום הדברים.

מתוך שאיפתו זו לשיתוף פעולה השתתף עם חברו המנוח ד"ר פלק שלזינגר ז"ל בפעילות "המכון לחקר הרפואה עפ"י התורה" ליד ביה"ח "שערי צדק". בהוצאתו לפני חברי המכון הזה, אחרי שסקר באריכות את הבעיות ההלכתיות-רפואיות העומדות על הפרק, הוא סיים:

לבסוף הרשו לי להוסיף, לשם עצה טובה, סיפור קטן מהגמרא (סוכה יח). מסופר שם על שני מיני דגים שחיו בנהר. מין אחד היה טהור, השני היה טמא... הטהורים יכלו לעמוד נגד הזרם החזק של הנהר, ואפילו הצליחו לשחות נגד הזרם החזק הזה. מניין היה להם הכח לכך? דיעה אחת היא, שלדגים הטהורים יש חוט שדרה. ורש"י אומר: "נותן כח באדם ובהמה ודגים להיות שדרתו עומדת בבריאות".

אפשר אולי למצוא בסיפור זה על הדגים משל מאלף לצעירי הרופאים המשתתפים בחקר הרפואה במכון שלנו, שינהלו את חקירותיהם **בטהרת השכל ובטהרת הנפש עפ"י התורה**, ויעמדו על מסקנותיהם בשדרה ישרה, **בקומה זקופה**. כך יהיה להם אומץ הלב – אם יהיה צורך בכך – לשחות נגד הזרם של רוב המדענים, וה' יצליח דרכם.

(המכון מול בעיות רפואיות-הלכתיות. אסיא. גל' ג, סיון תשל"א.
ונדפס מחדש בספר אסיא א' עמ' 292.)

לקראת יום השנה השישי לפטירתו מזכים אנו את ציבור קוראי "אסיא" בכיבליוגרפיה מלאה של כתבי ד"ר יעקב לוי ז"ל.

1. Haeckels Biogenetisches Grundgesetz. Mitteilungen des B.J.A., 1911
2. Ueber das Verhalten der Nebennieren bei Hydrocephalus Congenitus. Dissertation, 1913
3. Von den Juden Ostgaliziens und ihrer Jugend. Jeschurun V, 5-6, 1918
4. Die juedische Schule und die Gesundheit des Kindes, Jeschurun VI, 7-8, 1919
5. Gedenkrede fuer Ivan Haarburger. B.J.A. Korrespondenzblatt 7, 1919
6. "Agiv". B.J.A. Korrespondenzblatt 8, 1919
7. Der Bundestag und das Breslauer Seminar. B.J.A. Korrespondenzblatt 9, 1919
8. Wege der V.J.A. - Erziehung. Unser Weg, 1919

9. Goslars Sexualethik. Unser Weg, 1919
10. "Neunzehn Briefe". Unser Weg (Buchbesprechung), 1920
11. Untersuchungen ueber die Notwendigkeit von Milchverduennung bei der Ernaehrung junger Saeuglinge. Deutsche Medizin. Wochenschrift 48, 1920
12. Sozialhygienische Betrachtungen ueber den Ruhetag. Jeschurun VIII, 5-6, 1921
13. Der Knabenuberschuss bei den Juden. Zeitschrift fuer Sexualwissenschaft VII², 1921
14. Der § 2 der V.J.A. B.J.A. Korrespondenzblatt 11, 1921
15. Untersuchungen ueber die Notwendigkeit von Milchverduennung ... II. Mitteilung, Deutsche Mediz. Wochenschr. 47, 1922
16. Die Systematisierung der wissenschaftlichen V.J.A.-Arbeit. B.J.A. Korrespondenzblatt 12, 1924
17. Praktisch-wissenschaftliche Aufgaben fuer thora-treue Akademiker. B.J.A. Korrespondenzblatt 16, 1926
18. Die Schaechtfrage. Broschuere und Jeschurun XIV, 9/1, 1927
19. Die Schaechtfrage. Broschuere (Philoverlag), erweiterte Auflage, 1929
20. Fortschritt und Tradition im B.J.A. Unser Weg, Heft 2, 1928
21. Die Schaechtfrage. Nachwort zur Umfrage der Tierschutzvereine vom Jahre 1930
22. Der Geburtenrueckgang, ein juedisches Problem. Jeschurun XVII, 3-4, 1930
23. Der internationale Geburtenstreik. Nachlath Z'wi I, Buchbesprechung, 1931
24. "Geburtenstreik" - die Frage der jued. Ehe. Nachlath Z'wi I, 11-12, 1931
25. Die sexuelle Not in juedischer Schau. Broschuere, Hermon-Verlag, 1932
26. Periodische Enthaltung in der Ehe und die jued. Sexualgesetze. Deutsche Mediz. Wochenschrift 44, 1932
27. Geburtenregelung im jued. Schrifttum. Jued. Wohlfahrtspflege und Sozialpolitik III¹, 1932
28. Zur Frage der Fruehehe. Juedische Presse, 1933
29. Die Ueberwindung des Individualismus durch die neue Eugenik. Israelit, 1933
30. Sozialhygiene und Weltanschauung. Nachlath Z'wi, 1933
31. ... אין אשה מתעברת אלא ... Nachlath Z'wi, V, 11-12. 1935.
הרועתק ב"גחלי ציון".
(הרב מיכל הורוויץ) ירושלים תרצ"ט, חלק ת.
32. Erbgesundheit. Israelit 76. Jhrg. Nr. 38-39, 1935
33. בענין שנוי סדר הוסת ע"י סמי מרפא. Nachlath Z'wi VIII. 1-3, 1937

34. Zur religioesen Haltung des modernen Naturforschers. Israelit, 1938
35. "Schaechtverbot". Juedisches Lexikon, Juedischer Verlag, Berlin
36. Jewish Hygiene. Jewish Encyclopaedia, London, 1938
37. הברו לנו בניים. הדרך. גליון מבי"ג תשי"ג (1943).
38. הרעלות נפט פנימיות אצל ילדים. הרפואה כרך כד חוב' ג, 1943.
39. לשאלת חוסר הויטמין B אצל תנוקות. הרפואה כרך לג חוב' ג, 1947.
40. "להסיר מכשולים". היומן. י"ג בניסן תש"ח (1948).
41. דלקת מדומה שגרונית של התוספתן. הרפואה כרך לו חוב' ג"ד, 1949.
42. בעיות התזונה הלאומית. היומן כתו בתשרי תש"י (1949).
43. Rheumatic Pseudoappendicitis. Quarterly Review of the Harefuah, I-VI, 1950
44. דלקת העוצבה עם ממצא של *Serratia Marcescens*. הרפואה מב חוב' ז, 1952.
45. מקרה של *Laevuloseria*. הרפואה מד חוב' ד, 1953.
46. על שתוק ילדים. המודיע גליון 878.
47. הקאה פריודית ואפילפסיה (הרצאה בהסתדרות הרפואית, ירושלים).
48. נתוחי מתים בישראל. המעין כרך ג גליון א"ב, 1956.
49. Oesophago-Spasmus bei einem jungen Saeugling. Annales Paediatrici 188,5 p. 257, 1957
50. צפדינה של תינוקת. הרפואה נד חוב' ו, עמ' 147, 1958.
51. "זכרון דברים" (בענין נתוחי מתים - ועדה ממשלתית), 1962.
52. Unterlippen-Missbildung. Acta genet. 12, p. 33, 1962
53. שאלות בענין פקוח נפש. נועם ספר ו, עמ' רי"ח (anonym), 1963.
54. חרופות הורמונליות לנשים ובעיות דתיות-הלכתיות. הרופא העברי לה, עמ' 114.
55. Hormone Treatment of Females from the Standpoint of Jewish Law. The Hebrew Medical Journal 35. p. 320. 1962. 148-147 עמ' א' עמ' 147-148.
56. Tetanie bei einer Fruehgeburt. Helvet. paediatr. Acta 18. p. 433, 1963
57. זכרונות נעורים מק"ק "עדת ישראל" בברלין. המעין, תמוז תשכ"ד (1964).
58. קביעת סיבת המות ובעיותיה ההלכתיות. נועם ספר ח, עמ' רל"א, תשכ"ה (1965)
59. המציצה בפה לאור הרפואה. המעין ניסן תשכ"ה (1965)
60. המציצה בפה לאור הרפואה. הועתק ב"נועם" ספר ט עמ' רפ"ה, תשכ"ו (1966)
61. "תכנון המשפחה" בישראל. המעין ניסן תשכ"ו (1966)
62. בעית נתוחי מתים ומדע הפתולוגיה החדיש. שערים, כ"ב מנ"אב תשכ"ו (1966)
63. מי קובע את "פיקוח הנפש"? שערים, כ"ג מנ"אב תשכ"ו (1966)
64. Adass Jisroel Jugenderinnerungen. Adass Jisroel Berlin, Jerusalem 1966, p. 120
65. מילת התינוק הירוק. נועם ספר י, עמ' קס"ח, תשכ"ז (1967)
66. הגלולה המונעת" והשקפת היהדות. הרפואה כרך עב ה"ה, עמ' 202, 1967.
67. הגלולה למניעת הריון. נועם ספר י"א, עמ' קס"ז, תשכ"ח (1968)
68. תקציר: ספר אסיא א' עמ' 154-156
- קביעת המות ע"י הרופאים. המעין כרך ט, א, תשרי תשכ"ט (1968)

69. בענין השתלת אברים מן המת. נועם ספר י"ב, עמ' רפ"ט, תשכ"ט (1969).
70. Ueber Menstrualgift. Jeschurun XIII Heft 11/12, 1926.
71. א.א.ג. לקביעת המות - תרומה לאתיקה הרפואית. "הרפואה" ע"ו ח' ו' (1969).
72. פירושים לנכדי ולנכדותי, פירורים משולחן הסבתא (הוצאה משפחתית) י"ג בניסן תשכ"ט
73. בדיקת תרופות חדשות ובעיותיה. "נועם" חלק י"ג ע"ז, תשל"ל (1970).
תקציר: ספר אסיא א' עמ' 270
74. מאימתי מותר להוציא אבר לשתלה. "המעין" תשרי תשל"ל
תקציר: ספר אסיא א' עמ' 233-237
75. השתלת איברים - ואתיקה רפואית. "מכתב לחבר" (ההסתדרות הרפואית בישראל).
ד' אדר א' תשל"ל
76. תחליפי הכליה וההלכה. "נועם" חלק י"ד, עמ' ש"ח תשל"א (1971).
תקציר: ספר אסיא א' עמ' 238-236
77. V.J.A. Verbandsblatt der Breslauer. Tel Aviv תשל"א
78. המות המוחי. מכתב ל'דרום', ניסן תשל"א, עמ' 222
79. הצלת הולד אחרי מות האם. "המעין" תמוז תשל"א
תקציר: ספר אסיא עמ' 227-226
80. הצלת הולד אחרי מות האם. "נועם" ט"ו, תשל"ב
81. המכון מול בעיות רפואיות הלכתיות. "אסיא" ג' תשל"א; ספר אסיא א' עמ' 292-289
82. אשה כי תזריע. "קורות" כרך ה', תמוז תשל"א
83. החולה לפנינו. "אסיא" ד' תשל"א (1972); ספר אסיא א' עמ' 208-202
84. מות מוחי. "המעין" ניסן תשל"ב
85. החולה לפנינו (דברי הסבר). "אסיא" ו', תשל"ב; ספר אסיא א' עמ' 215-212
86. דבר המעכב יציאת הנפש. "נועם" ט"ז, תשל"ג; תקציר: ספר אסיא א' עמ' 277
87. בין דם לדם. "אסיא" ח', ניסן תשל"ג (1973); ספר אסיא א' עמ' 125-127
88. בענין מניעת ההריון. "נועם" ט"ז, תשל"ג
89. עודף לידות זכרים אצל היהודים. "קורות" תשל"ד, כרך ו' חוב' היו (1974)
90. מצות מילה ופקוח נפש. "המעין" ניסן תשל"ד
91. פירושים לנכדי ולנכדותי, פירורים משולחן הסבתא (ב).
(הוצאה משפחתית) י"ג ניסן תשל"ד
92. ועוד לענין "אשה כי תזריע". "קורות" כרך ו' זח, סיון תשל"ד
93. מילת התינוק האדום. "נועם" י"ז תשל"ד; "אסיא" י"א תשל"ה; ספר אסיא א' עמ' 303-296
94. חלצתו החמה. "המעין" תשרי תשל"ה.
95. מילת התינוק הכחול. "אסיא" י"ב תשל"ה; ספר אסיא א' עמ' 306-304
96. נחלת יעקב אביהם. "המעין" ניסן תשל"ו
97. מתו אחיו מחמת מילה. נועם י"ח, תשל"ז
98. קריטריונים לקביעת מות (מכתב למערכת אסיא) ספר אסיא א', עמ' 327